

TIBBIYOTDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI

Rahmonaliyeva Farzonaxon Sherzodovna

Farg'ona Jamoat Salomatligi Tibbiyot instituti Davolash ishi fakulteti 1-kurs talabasi

Annotatsiya. *Bugungi kunda axborot texnologiyalaridan barcha sohalarda qo'llanilib kelinmoqda. Inson hayotining muhim sohasini bo'lgan tibbiyotni ham chetda qoldirish mumkin emas. Ko'pgina davlatlarda uzoq vaqt davomida tibbiyot sohasidagi innovatsiyalardan keng foydalanib kelinmoqda.*

Kalit so'zlar: *tibbiyot, axborot texnologiyalari, sog'liq, be'mor, xizmat ko'rsatish, zamonaviy texnologiyalar.*

Axborot texnologiyalari butun dunyoda hamma joyda mavjud. Jumladan, tibbiyot sohasi ham axborot texnologiyalarini o'zni juda katta. Zamonaviy axborot texnologiyalari aholiga tibbiy yordam ko'rsatishni tashkil etishning yangi usullarini ishlab chiqishga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Ko'pgina mamlakatlar uzoq vaqtdan beri sog'liqni saqlash sohasida yangi texnologiyalardan faol foydalanmoqda. Bemorlar va xodimlar uchun telekonsultatsiyalar o'tkazish, turli muassasalar o'rtasida bemorlar haqida ma'lumot almashish, fiziologik ko'rsatkichlarni masofadan turib qayd etish, operatsiyalarni real vaqt rejimida kuzatish — bularning barchasi tibbiyotga axborot texnologiyalarini joriy etish orqali taqdim etilmoqda. Bu sog'liqni saqlashni axborotlashtirishni yangi rivojlanish bosqichiga olib chiqadi, uning faoliyatining barcha jabhalariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Axborot tizimlari tibbiyot va sog'liqni saqlashning barcha sohalarida mavjuddir. Tibbiyot sohasida axborot almashishning turli ko'rinishlaridan foydalanish hozirgi davrning dolzarb muammolaridan biridir. Ularning tartibga solinishi tibbiyot va sog'liqni saqlash tizimida axborotlarning avtomatlashtirilgan almashinuviga erishish, bu soha xodimlarining ish faoliyati unumdorligini oshirib, bemorlarga xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilaydi [2].

Axborot oqimlari bilan ishlash uchun sog'liqni saqlash tizimida axborot tizimlari yaratilgan. Axborot tizimi tashkiliy tartibga solingan xujjatlar va axborot texnologiyalari yordamida, shu jumladan axborotni qayta ishlash jarayonlarini amalga oshiradigan xisoblash texnikalari va aloqa kommunikatsiya vositalaridan foydalanishning umumlashtirilgan yig'indisidir. Tibbiy axborot tizimlarining maqsadi aholiga tibbiy xizmat ko'rsatishning turli vazifalarini qo'llab quvvatlash, tibbiyot muassasalarini boshqarish va sog'liqni saqlash tizimining o'zini axborot boshqaruvida axborot almashinuvini ta'minlashdan iboratdir. Mustaqil vazifalari ilmiy tekshirish natijalarini, o'quv va attestatsion tekshiruvlarni axborot almashinuvini qo'llab quvvatlashdan iboratdir [1].

O'quv axborot tizimlari turli mashg'ulot va mashqlarning kompleksi va amaliy metodikalarini tashkil qiladi. Integrallashgan kasalxona axborot tizimi turli axborot tizimlarining bir necha sinflarning axborot tizimlarini birlashtiradi va ma'lum bir muassasaning maxsusligi bilan bog'liq masalalarni kompleks xal qilishga qaratilgan [3, 4].

Sog'liqni saqlash sohasiga axborot tenologiyasining joriy etilishi xizmat ko'rsatish sifatini oshirish, xodimlar ishini sezilarli darajada tezlashtirish va bemorlarga xizmat ko'rsatish xarajatlarini kamaytirish imkonini beradi.

Tibbiyot va sog'liqni saqlash sohasidagi axborot texnologiyalari quyidagi vazifalarni hal qilishga yordam beradi:

- klinikadagi bemorlarning hisobini yuritish;
- ularning holatini masofadan kuzatib borish;
- diagnostika tekshiruvlari natijalarini saqlash va uzatish;
- belgilangan davolashning to'g'riligini nazorat qilish;
- masofaviy ta'limni o'tkazish;
- tajribasiz xodimlarga maslahat berish.

Tibbiyotdagi axborot texnologiyalari bemorlarning ahvolini yuqori sifatlil monitoring qilish imkonini beradi. Elektron tibbiy hujjatlarni yuritish klinika xodimlarining turli blankalarni tayyorlashga sarflaydigan vaqtini qisqartirish imkonini beradi. Bemor haqidagi barcha ma'lumotlar muassasaning tibbiyot xodimlari uchun mavjud bo'lgan bitta hujjatda keltirilgan. Tekshiruvlar va protseduralar natijalari to'g'risidagi barcha ma'lumotlar to'g'ridan-to'g'ri elektron tibbiy kartaga kiritiladi. Bu boshqa mutaxassislariga belgilangan davolash sifatini baholash, tashxis qo'yishdagi noaniqliklarni aniqlash imkonini beradi.

Sog'liqni saqlashda zamonaviy axborot texnologiya imkoniyatlari tibbiy yordamning barcha jabhalariga ijobiy ta'sir ko'rsatish imkonini beradi. Tibbiyotda axborot texnologiyalaridan foydalanish ham quyidagilarga imkon beradi:

- masofaviy ta'limni o'tkazish;
- hamkasblar bilan tajriba almashish uchun aloqalarni yo'lga qo'yish;
- Sog'liqni saqlash bo'yicha so'nggi ma'lumotlarni olish.

Bundan tashqari, texnologiya tibbiyot muassasasini boshqarishni yaxshilashi mumkin. Tibbiy tizimlar ishini avtomatlashtirishga imkon beradi:

- klinikani boshqarish;
- rejalashtirish va iqtisodiy bo'lim;
- kadrlar bo'limi;
- moliyaviy xizmat;
- dorixonalar;
- moddiy xizmatlar.

Shuningdek, menejerlarga majburiy tibbiy sug'urta jamg'armasi, sog'liqni saqlashni boshqarish hududiy organi bilan yanada samarali hamkorlik qilish

imkoniyati beriladi. Tibbiyotda axborot tenologiyalari bizga shifokorlar, reestr, qabul bo'limi va boshqa xizmatlarning ishini optimallashtirish imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasi "Elektron xukumat to'g'risida"gi qonuni, 2015 yil 9 dekabr
2. Raximov B. S. Tibbiyotda axborot tizimlarini klasifikastiyalash // Texnika. Texnologii. Injeneriya. — 2017. — № 2.1 (4.1). — S. 18-20.
3. Godin V. V. Upravlenie informastionnymi resursami / V. V. Godin. – M. : INFRA. – M, 2005. – 254 s
4. Radchenko A. I. Texnologii informastionnogo obщestva / . I. Radchenko. – Rostov-na-Donu : AOOT "Rostizdat", 2007. – 216 s.